Ч. 176. Чернівці, неділя дня 11. (23.) серпня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

„Ефемеричні успіхи нової ери“.

Під таким заголовком появила ся в послїднім випуску *Правди* статия, котру задля еї цікавости подаємо тут дословно:

В полїтиці має значінє успіх. Коли хто хоч би помало і постепенно доходить в полїтиці до певних реальних придбань — значить, що така полїтика успішна і користна. Нехай се будуть навіть дрібні придбаня, але коли вони причиняють ся до культурного розвитку народу, то з них протягом часу зложить ся, як з дрібних цеголок, велична будівля; сї дрібні придбаня стануть широкою і непохитною підвалиною і основою розвитку і поступу народу. Треба лише такими придбанями відповідно користувати ся, а тодї певно проявлять ся успіхи і користи з них для народу.

Отак і у нас Русинів. Нема що про те широко розводити ся, що нам богато потрібно засобів до того, щоби обезпечити національно-полїтичний, економічний і взагалї в найширшім розуміню слова культурний розвиток руского народу в австрийскій державі. Куди глянемо, чи то на поле полїтичне чи економічне, просьвітне чи наукове — всюди побачимо ще велике занедбане, недомагане, великі недостачі, — всюди треба ще богато невтомимої працї вложити, потреба орґанїчної роботи власних сил. Се повинно бути нашою першою і головною заповідию народною: докладай пильно кождий на своїм становищі власних рук до народної роботи після своєї спроможности, а буде успіх і поступ в розвитку руского народу. „Бог, небоже, то й Бог поможе“, се головна засада власної помочи, якою народи як і одиницї стають могутними, „не вважай на врожай, сїй жито, жниво буде!“

Однак на превеликий жаль у нас тепер робота не поплачує, бо сей більший патріот, хто більший крикун. Крикуньством і галасованєм закривають наші опозицийники суспільну нездарність і недбальство, вмавляючи в людий, що опозиция причиняє ся до зміцненя суспільности. Лише деколи озве ся голос тверезого погляду, що накликує до реальної роботи. Так ми в 29 ч. нашого вістника навели з *Дѣла* голос о. Моссори, котрий замісць „наріканя на польонїзацию і латинїзацию“ дораджує реальну роботу на поли релїґійнім, просьвітнім і т. д. Послухаймо-ж тепер иньшого голосу (таки з *Дѣла* ч. 157) безіменного дописувателя з турчаньского повіту про роботу на економічнім поли. „Рускі патріоти, пише він, цїлком не дбають о се, щоби селяни брали ся до торговлї; жидівскі крами ростуть як гриби по дощи, а селяни мусять в них брати все, що їм треба, бо своїх не мають. На цїлий повіт є одна крамниця читальнї „Просьвіти“ в Махнівци, а друга в Хащові і кілька крамиків приватних осіб. У нас безустанно бесїдує ся і пише ся, що годї нарікати, треба брати ся до роботи, та що з того? Нїхто собі сего не бере до серця, всї мов поглухли, кождий дбає про себе, щоби якось в тих поганих часах бодай як-так обстати. Нездарне неробство тай годї!“ (А вже-ж турчаньский повіт сливе з твердорускости! *Ред. Пр.*).

Отже в тім напрямі треба у нас рішучої поправи, треба, як ми вже указували в нашій статї „Зміна системи“, зірвати з рутеньскою засадою: „Wir brauchen nichts zu thun, die Regierung wird für uns sorgen“, а в рускім перекладї: „нехай правительство змінить систему що-до Русинів, а решта скорше чи пізнїйше само прийде!“ нам треба пильної, сьвідомої і орґанїчної роботи народної для культурного розвитку руского народу.

Однак, як вгорі сказано, до сего потрібно богато засобів, а сих може і повинна нам достарчити держава і край, взглядно правительство державне і краєве чи то адмінїстративною чи законодатною дорогою. І тут треба дбалости самих Русинів, а передовсїм се обовязком руских послів до ради державної і краєвого сойму, пильнувати сих прав, дбати про потрібні для культурного розвитку руского народу засоби, а се вже відтак річ руської суспільности, тими придбанями належно користувати ся.

Quandem denique?

За Ад. Фляхсом переповів В. Щурат.

Я чоловік спокійний. День в день пильную свого занятя, так само точно як і з усихом. З нїким не спорю. І хоч би той нїхто сьміливо й голосно твердив, що женщина єдина й справдїшня відрада на сїм поганім сьвітї, — не спорю з ним. Топчу свої прямі стежки серед свого домашнього сьмітя і пилу й нікому не влажу в дорогу. А стрінеть ся менї пішаници на важкому путї мого житя який сріблянин-дука, в мене знайдеть ся на стільки вихованя, щоб чемно поступити ся в кутик і зробити єму дорогу. Так оно й личить фінансовій нули перед властителем більшої пайки мамони.

Скоро-ж побачу де гарне, принадне дївча, що після довгих жалїв-плачів ледви випросило собі в мами о пару значних центиметрів довшу спідничку й зараз же в кут кинуло куклу, залюблююсь мерщій. Се не лиш мій обовязок, — думаю — але й моє неоспориме право — залюбити ся в сьвіжо-спечену панночку.

Чому-б і не залюбити ся? Перший поклонник ледви що йно опіреної пташини не посягає прецї ще на права третого. А се в мене головне, се головне. Бо гасло мого житя складає ся з принципів: Жий по правдї, але й жий неправдою, скоро лише вдасть ся; не бій ся нікого, хиба сильнїйшого, і — се найголовнїйше — не лїзь нїкому в дорогу.

Міг би хто думати, що таке тихе, мирне, згідливе й незамітне єство, як я, раб Божий, проживе собі сумирно в сьвітї. Де там! В мене є одна слаба сторона і всякий, як вміє, цїлить туди без милости й пощади, брутальним пястуком або зрадливою голкою. В мене є страшний, непростимий гріх на души: я в 32 роцї житя — нежонатий!

Се мій злочин і нема дня, щоб менї не дали почути quandem denique. Ох, що я вже не терплю! Вчера рано балакаємо з приятелем підчас проходу, балакаємо собі про найповажнїйше на сьвітї. Як би то гарно було, говоримо саме, коли-б ми, правдиві сучасники Золї, позбули ся вроджених упереджень до адамітского костюму. Аж тут, нї сїло нї пало, — та й що за дивна ассоцияция ідей! — мій приятель сходить на найделїкатнїйшу туалетну акцию, а далї — на сьвятий (?) стан супружества. І що ще! Як грім з ясного неба хватає мене крепко за ковнїр мого слабенького плаща і гримить як грім: Що-ж, і ти зовсім не жениш ся? І розсипав ся. Мій приятель сильний бесїдник; він розговорив ся на всї заставки. Цїлі дві годинї ломили ся хмари.

Та се на нїщо не придало ся: я сказав собі раз, що супружество то тюрма для чоловіка і при тім остану ся, будь собі та тюрма з золота чи з зелїза.

На обід запросили мене до одної приязної родини. Обідаю радо в домі, де є порядна кухарка. Там була. Я не міг всидїти, щоб не заговорити про знамениті прикмети поданої на стіл молодої, румяної гуски в порівнаню з тими ликоватими гусаками, що їх подають по реставрациях. Лєдви я скінчив, як мила впрочім панї дому почала з намащенєм проповідь на тему розховстаного кавалерского житя і чару домашнього огнища. При кождім досаднїйшім слові, як „люба жіночка, вірна подруга житя, двоє-пятеро малих ангелятоκ“, 25-лїтня панночка дому паленїла — непричком сказавши — по самі гарні ушка. Мадам закінчила словами: Знаєте, любий пане, моя рада зовсім безкористна. Моїй донечцї що йно сїмнайцять лїт, а я не видам еї скорше як за пять лїт. Та ви квапте ся, бо вже не молоді. Ще можете і щастя зажити. Нї одна мати не відмовить руки своєї доньки мужчинї вашого покрою.

Мене брала охота реплїкувати на еї виводи тим, що добра ґаздиня може борше подати менї всї вичислені приємности. Але я мовчав з чемности, спожив тихо молоду гусочку, не глипнувши навіть оком на панночку і пійшов „во свояси.“

Вечером я попав ся в родиннім кружку в товариство якоїсь дами з тупим носом, але острим язиком. Дама говорить з стеноґрафічною скоростю. Еї улюблена тема є моє кавалерство. І говорить же она на всї лади! Не описати мук, яких набавив мене той забавний вечер!

Вельми цікаво було-б написати історию діяльности в тім напрямі руских послів за трийцять лїт (1861—91) конституцийної ери, се-б то до т. зв. „нової ери“. Однак се лишаємо тим, що мають більше свобідного часу. Тут лише згадаємо, що н. пр. для національно-культурного розвитку Русинів придбано за се трийцятилїтє одну ґімназию руску і одну школу взірцеву руску при семинариї, ґімназияльні паралельні рускі в Перемишли, а на львівскім унїверситетї дві рускі суплєнтури на правничім видїлї та одного члена-Русина видїлу краєвого у Львові. На економічнім поли можна хиба вказати концесиї на „банк рустикальний“ vulgo хлопский і „Рольничо-Кредитное Заведеніє“ vulgo банк крилошаньский, що пустули з торбами чимало руских селян і міщан. Про потреби буковиньских Русинів нїхто не упоминав ся і не дбав, лише само правительство в новоснованім унїверситетї в Чернївцях утворило катедру рускої мови і лїтератури.

Розгляньмо-ж тепер, які придбаня принесла Русинам т. зв. нова ера, чи там новий курс. Погляди про се змінювали ся і рускій суспільности толковано про сї „здобутки“ всїляко, після того, як зміняла ся полїтична атмосфера, а взглядно становище п. Романчука. З почином „нової ери“ голосило *Дѣло* urbi et orbi, коли ще ледви були надїї на деякі придбаня, що такі-то а такі „здобутки“ мають Русини одержати. Опісля, коли дещо дїйсно переведено, а зворот на опозицийний бік вимагав запереченя осягнених придбань, голосило *Дѣло*, що „нова ера не тілько нїчого нам не принесла, але заподїяла великі шкоди.“ Коли-ж перегодом дїйсно і слїпий та найзавзятїйший опозицийник мусїв бачити, що „нова ера“ принесла деякі поважні придбаня рускому народови, тодї п. Романчук і *Дѣло* голосили софістично перед сьвітом, що „ті здобутки могли бути при иньших обставинах хосенні, а при теперішних обставинах вони стратили свою вартість!“ Недавно-ж знов *Дѣло*, обговорюючи посольскі справозданя п. Романчука в 153 ч. назвало ті придбаня „ефемеричні успіхи нової ери“, так само як і п. Романчук нераз останними часами говорив про „дрібні і хвилеві користи“ полїтики реальної, чи як опозицийники звикли називати — опортунїстичної.

Ми не будемо перечити ся анї з п. Романчуком анї з *Дѣломъ* про стійність їх поглядів і думок що-до придбань полїтичних за останнє пятилїтє, а зведемо лише разом усе те, що повело ся за той час придбати парляментарними і поза-парляментарними заходами послів „новоеристів“ чи „новокурсників“. З сего побачить і зуміє оцїнити всякий безсторонний і щирий Русин (бо заслїплених загорілцїв нїчо не переконає), чи справдї за той час лише шкоди спадали на Русинів, а нїякі придбаня, чи сї придбаня могли бути хосенні при иньших обставинах, а при теперішних втратили вартість, чи ті придбаня мають дїйсну вартість для культурного розвитку і поступу руского народу, чи се лише „дрібні і хвилеві користи“ або „ефемеричні успіхи“. Нехай отже числа і подїї самі говорять за собою, яких не в силї заперечити нї *Дѣло*, нї *Галїчанїн*.

Погляньмо передовсїм на економічне поле. Успіхи на сїм поли для материяльного подвигненя руского народу залежні передовсїм від нас самих, від власної помочи. Однак чимало єсть справ економічних, які ми можемо полагоджувати для потреб народу і в єго користь, коли осягнемо на се дозвіл правительства. До таких належить справа обезпечень. Довго вже перед „новою ерою“ заходили ся Русини, щоби заснувати руску інституцию асекурацийну, однак безуспішно. Сею справою займав ся між иньшими і п. Нагірний. Аж за „нової ери“ повело ся осягнути дозвіл правительства на засноване товариства обезпечень „Днїстер“ і нїхто сего не заперечить, що „Днїстер“ єсть і що се придбанє „новоерске“, навіть п. Нагірний, котрий нераз удавав ся в тих справах до п. Барвіньского. Годить ся тепер над тим застановити, чи „Днїстер“ належить до „дрібних або хвилевих користий“, до „ефемеричних успіхів“. Нехай про се говорять числа. Недавно якийсь „Приятель Днїстра“ (в 123 ч. *Буковини*) написав новинку п. з. „Аґенциї Днїстра“, котру мусимо до слова тут повторити.“ — Навівши на сїм місци згадану нашу новинку дословно, пише *Правда* дальше:

Новинку сю взяли ми з независтного *Дѣлу* жерела, з *Буковини*, однак нїхто не посьміє сумнївати ся про щиру правду, висловлену в сїй замітцї приятеля „Днѣстра“. Заходами новоеристів чи новокурсників осягнули Русини се придбанє, яке має незвичайну вагу не тілько для економічного, але й для національного розвитку і поступу руского народу. Тепер вже від самих Русинів, їх спосібности, рухливости, солїдарности залежить, щоби ся інституция не була „дрібною і хвилевою користю“, „ефемеричним успіхом“, бо она є дїйсно угольним каменем до економічного подвигненя руского селяньства і міщаньства.

Я сердитий вернув ся домів і заснув. Але й тепер нема менї спокою. У снї привидїли ся менї всї дївчата, що я їх повинен був, хотїв, міг або й не міг сватати, і кокетували до мене, і сьміяли ся з мене. Они танцювали довкола мене і сьпівали якусь пісоньку з страшною мельодиєю і ще страшнїйшим рефреном: „Quandem denique? — Коли-ж вкінци? — Старий кавалер! — Що за сором.“

Дорогі приятелї, не знаєте, як я мучу ся! Проклоном тяжить на менї. вічне, необходиме питанє кождого, з ким стріну ся: Коли-ж ви вкінци ожените ся? Чи не порадите що на те?

Три приятелї старого „воробця“ зітхали в души підчас того оповіданя. Тоненький думав, що єму треба йти до Конґо; там знайшов би бажаний спокій. Грубий був того погляду, що єго приятель найскорше позбуде ся переслїдовань, позбавившись житя. Довгий радив найпевнїйше средство — одружити ся.

По довшій хвили, посьвяченій зрілій розвазї, промовив нещасний:

Спасибі вам, вірні други, за ваше співчуте; кожда ваша рада добра, та щоб бути певнїйшим успіхів, сповню всї три нараз. Я одружу ся, виберу ся в Конґо і повішу ся.

„Пертрактациї спадкові.“

I.

Під таким заголовком появило ся недавно тому в галицких руских часописях, в „Дѣлѣ“, „Громадскім Голосї“ і „Батьковщинѣ“ поученє д-ра Корнила Чайковского, як належало би нашим селянам поступати, аби кошта списуваня актів спадкових вийшли для них як найменьші. В сїм „поученю“ звертає ся др. Корнило Чайковский головно против того, щоби списуванє актів спадкових не поручати нотарям, бо, мовляв, они звичайно більше коштують, як цїлий податок від перенесеня спадщини, а радить, щоби селяни жадали списуваня сих актів через самих судових урядників в с у д ї.

Против того, щоб ширено в нас всякі науки в справах правних, безперечно нїхто добромислячий не може піднести найменьшого закиду; противно, такі науки у нас дуже пожадані; ходить тілько о те, щоби ті науки чи ради могли принести нашим селянам дїйсну користь, то значить, щоби они були справдї оперті на постановах законів і тим самим мали практичну вартість. Тимчасом сего не можна сказати про „поученє“ д-ра Корнила Чайковского. Др. Чайковский каже:

„Між селяньством чути все нарікaня, що поголовщина і списанє актів спадкових, або як називають „інвентаря“, коштує дуже дорого і руйнує селяньскі осирочені родини. Від многих лїт говорить ся про се, що треба цїсарский патент з 9-го серпня 1854 змінити, але до тої зміни якось не приходить. А тимчасом хлопска родина, коли умре отець, мусить єго не тілько поховати, але заплатити податок від спадку і належитість нотареви за списанє актів спадкових.

Ся належитість буває часто дуже висока і більша, як податок державний. А прецїнь від сеї належитости можна цїлком ухилити ся, лиш треба жадати від суду повітового, щоби урядники судові списували акти спадкові в судї, — до чого урядники суть обовязані після припису § 3. цїсар. патенту з 9-го серпня 1854 року. В такім разї хлоп заплатить уже податок спадковий до уряду податкового, а нотареви нїчого не буде платити сам, бо суд зробить все за нотаря, о се однак треба старати ся. Передовсїм повинен уряд громадский вносити просьби до судів повітових, щоби акти спадкові в єго селї списував суд сам, а не нотар — бо се лежить в інтересї селяньства, котре не в станї оплачувати належитостий нотарияльних.

Коли така просьба не поможе, то треба внести таку саму просьбу до висшого суду краєвого і представити, що в послїдних роках помножено дуже значно число урядників судових, отже-ж годить ся, щоби хлоп з того мав бодай тілько полекші, щоби урядник судовий списував єму акти судові.

Коли то не поможе, то треба вносити петициї до мінїстра судівництва і ради державної. Коли суд повітовий помимо того всего не буде списувати сам актів спадкових, лиш поручати се нотареви, то треба в кождім случаю до суду подати ось яку просьбу:

„Сьвітлий Суде! На основі §. 3. цїсар. патенту з 9-го серпня 1854 р. упрашаємо, щоби Сьвітлий Суд зволив акти спадкові N. N. в судї списати, бо ми не єсьмо в станї оплачувати належитостий нотарияльних.“ (Підписи інтересованих).

Коли би суд повітовий і тую просьбу відкинув, то треба зробити рекурс до висшого суду і написати, що жадає ся лиш того, що закон т. є. §. 3 цїсар. пат. з 9-го серпня 1854 приписує і длятого жадане, щоби акти спадкові списувано в судї, є в законї оправдане. Такий рекурс висший суд завсїгди мусить увзглядпити.“

Коби так було справдї, як каже др. Чайковский, оно безперечно було-б дуже гарно. Селяни могли би одним махом увільнити ся від так прикрих для них оплат за списуванє актів спадкових. Остало-б їм тілько по просту жадати, аби всї акта спадкові списували судові урядники в с а м і м с у д ї, бо звістно за роботу в судї не належить ся урядникам від сторін нїяка заплата. Аж дивно стане неодному чоловікови, необізнаному з приписами правними, як могли наші прав-

ники дивитись до тепер байдужно на те, що наші селяни через такий довгий протяг літ платили таку силу гроший за списуванє актів спадкових і не подали тої простої ради, на яку здобув ся допервa др. К. Чайковский, хоч патент цісарский про пертрактациї спадкові обовязує в нас вже звиш 40 літ. Справді дивно оно мусить видати ся, але ще дивнійше видасть ся нам, коли приглянемо ся близше сему, буцім то так дуже спізненому „поученю."

Хто тільки возьме в руки цісарский патент з року 1854, пересьвідчить ся передовсім, що параґраф третий, на який покликує ся др. Чайковский, говорить цілком о чімсь другім, а не о тім, що наводить др. Чайковский. Параґраф сей каже іменно, що в краях, де обовязує устава нотарияльна (т. є. де є установлені нотарі) можуть суди, о скілько се показалось би користним для сторін, поручувати списуванє актів правних в справах неспірних нотарям, яко комісарям судовим, з виїмкою тих актів, що вимагають попередного судейского рішеня. О тім, щоби суди були обовязані списувати всї акта спадкові таки в суді, нема в наведенім параґрафі хочби найменьшої згадки. Але дурниця параґраф, скаже дехто. Скоро нема такої постанови в параґрафі третім, то може она найде ся на другім місци і так досить обширного спадкового патенту. Та в тім то й біда, що не найде ся. В цілім цісарскім патенті з року 1854 нема установи, котра би обовязувала суди, списувати всї акта спадкові в самім суді, противно з сего патенсу виходить цілком ясно, що інвентар спадковий — а о сей головно ходить при списуваню актів спадкових, бо як раз за списуванє інвентаря платять наші люди комісийні такси — має списувати ся через судових відпоручників (комісарів) або нотарів на місци, де знаходить ся спадковий маєток (§ 93 і 29 патенту), бо комісар сей, все одно, чи судовий урядник чи нотар, має обовязок, при списуваню інвентаря докладно провірити стан маси спадкової і в тій цїли навіть оглянути особисто цілий маєток, приналежний до спадщини. (§ 98 патенту). Впрочім, як відомо, маєток спадковий, про котрий списує ся інвентар, мусить бути оцїнений двома заприсяглими таксаторами, і вже длятого самого інвентар мусить списувати ся на місци, бо звістно таксаторі не повинні і не можуть видавати своє оречене про вартість річи, не оглянувши єї.

Виходить з того, що так як то було до тепер, мусять інвентарі помимо „поученя" д-ра Корнила Чайковского і на дальше списувати ся на місци по селах і тому не може обійти ся без того, щоби наші люди не потребували платити такс комісийних при списуваню актів спадкових, все одно, чи їх будуть списувати нотарі чи урядники судові.

Иньша річ, — який спосіб для наших селян дешевший, взглядно користнійший та чи поступають наші суди при „пертрактациях спадкових" так, як би повинні поступати після приписів цісарского патенту. Над сим варта застановити ся, і тому хочемо про се дещо сказати й від себе.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 22-го серпня 1896.

Справозданє посольске з діяльности в раді державній, делеґациї і соймі кр. зложив п. Барвіньский перед численно зібраними виборцями судового повіта в Залізцях дня 20-го с. м. Дня попередного прибула до п. Барвіньского, прибувшого до Залозець, депутация ради громадскої, щоби зложити подяку за его дбалість про справи міста, котре має небавом стати містом повітовим. Відтак оглянув п. Барвіньский міскі школи, котрих уміщенє вельми некористне і невідповідне вимогам і потребам теперішним. Дня 20-го с. м. о годині 11-ій перед полуднем станув п. Б. перед виборцями, котрі мимо горячої ще в Залозеччині роботи польної прибули численно. Навіть з декотрих громад, котрі через неточність наших почт не одержали запросин, прибули виборці, дізнавши ся о приїзді посла від своїх сусїдів. Збори вибрали предсїдателем о. віцедекана Кулицкого з Маркополя, заступником п. Михайла Чеховича, міщанина Залозецкого, а секретарем п. Стефана Ходоровского. П. Барвіньский в двогодинній бесїдї обговорив хід справ парляментарних в раді державній від 1891 р., а перейшовши до останних часів пояснив виборцям значінє нової процедури цивільної, реформи виборчої і податкової, катастру ґрунтового, закона о відписуваню податку ґрунтового наслїдком шкід елементарних, обговорив справу еміґрацийну і закон карний против аґентів еміґрацийних; згадав також о неполагоджених ще проектах закона промислового, о обовязковій асекурациї від огню, о господарских спілках, о увільненю дрібного промислу і ремесла від податку заробкового в перших лїтах і т. и. Відтак обговорив справи в делеґациї і соймі кр. При тім здав справу заходів своїх для поправи средств комунїкацийних в повіті (доріг, мостів, стаций почтових і телеґрафічних, будовах шкіл і т. п.). Обговорив також, які придбаня в останних лїтах осягнули Русини для свого культурного розвитку, а на закінченє просив, щоби так як доси, так і на дальше у всїх справах, які долягають чи то цілим громадам чи поодиноким громадянам, відносили ся до него чи то письменно чи особисто, як кому догіднійше. Виборці вислухали з великою увагою справозданє і дякуючи, що їх поучив в ріжних справах і щиро заступав їх інтереси, ухвалили одноголосно заяву повного довірия і відсьпівали „многая лїта". П. Барвіньский дякуючи за признанє і довіріє, обіцяв в слїдуючім роцї знов прибути до Залозець. По обідї прибували до п. Барвіньского депутациї з декотрих громад з подякою за користне полагодженє їх справ, иньші знов, як і поодинокі виборці з ріжними потребами і просьбами. Вечером від'їхав п. Барвіньский до Львова.

Безплатна поміч правна. Щоби бідним селянам подати безплатну пораду або й поміч правну в справах полїтичних і громадских, звернуло ся полїтичне товариство „Народна Рада" у Львові до руских адвокатів, нотарів та правників з відповідною просьбою. На се завізванє відповіли прихильно адвокати і правники з повітів львівского, бобрецкого, борщівского, брідского, бережаньского, чортківского, долиньского, городского, городеньского, калуского, коломийского, косівского, перемиского, сяніцкого, станїславівского, стрийского, тернопільского, золочівского, жовківского і жидачівского. Сей почин „Народної Ради", що вінчав ся такими гарними наслїдками, повитає безперечно галицка Русь щирою радостию, і треба-б лише бажати, аби нарід робив з того добродійства як найбільший ужиток.

Вписи до гр. пр. висшої ґімназиї в Сучаві відбудуть ся в днях 1-го, 2-го, а евентуально і 3-го вересня с. р. В тих самих днях повинні ученики зголошувати ся й до поправок.

Краєва оборона виїзджає завтра рано на маневри до Галичини. Стаціоновані в Чернівцях баталїони виїзджають завтра о $^{1}/_{2}$8 зраня, а баталїони з Радівців і Сучави не повертають сюди, лише прямо їдуть на поле маневрів.

Отворенє читальнї „Руской Бесїди" в Брідку відбуло ся, як заповіджено, дня 18-го с. м. Отвореня сего вижидали селяни з цікавостию. Коли-ж яко відпоручник „Бесїди" прибув др. Стоцкий, привитав его сперш у начальник з громадскою радою хлїбом-сілю.

Около $^{1}/_{2}$3 год. зполудня відбула ся в церкві вечірня. Сільска молодїж відпровадила посла до церкви, де місцевий парох сказав проповідь на тему просьвіти і по скінченю богослуженя, дякуючи присутним за їх прибутє, пригадав громадянам отворенє читальнї. В домі п. Т. Ілюка, замаєнім і окрашенім входовою брамою о народних барвах, розпочало ся отворенє промовою д-ра Стоцкого, котрий говорив про значінє читалень „Р. Бесїди" і порушив в своїй бесїдї найважнїйші точки проґрами, після котрої доси працюємо для піднесеня народного гаразду. Промову принято оплесками.

Опісля д-ранд Галїп оповів про заложенє „Руской Бесїди" в Чернівцях, про національну спільність всїх станів у Русинів тай пояснив деякі точки статуту.

Потім наступило приняте членів, котрих приступило поверх 50 (переважно паробки). В виділ ввійшли самі селяни.

Дуже мило закінчило ся отворенє виступами дорошевецкого хлопячого хору, котрий під управою о. Манастирского, відсьпівав дуже вправно кілька пісень утвору самого дириґента. Окрім того деклямували ті самі хлопці стихи свого учителя з великим зрозумінєм. Особливо сподобав ся молоденький Василишин деклямациєю „Повени". З пісень сподобала ся найбільше сумовита нута і патріотичні слова: „Ой, Днїстре, мій Днїстре!" Сьпіваків і автора поздоровляли щиро.

В вечер в читальнї і в домі пароха зійшли ся численні участники і ще до пізна вела ся розмова про діло народне. Піднести належить участь дооколичних пп. учителів в сім народнім обході, котрі явили ся з девятьох сусїдних сїл.

Повішенє в Тернополи. В четвер приїхав до Тернополя поспішним поїздом кат Зелїнґер з двома помічниками, а вчера о 6-ій годинї рано повісив в подвірю вязничнім Якова Шулиму, засудженого на смерть за вимордованє родини коршмаря Шуцмана в Калинівщинї. Засуджений приймив в четвер вість о тім, що цісар не помилував его, зовсїм байдужно, а потїхи релїґійної не хотів приняти. З'ївши кілька яблок і студенець, положив ся спокійно спати. Минуло вже більше як трийцять літ від остатного в Тернополи виконаня кари смерти.

Страшна смерть. У вівторок вибух в домі муляра Войтїха Киівского в Мушинї огонь. Він сам був на роботї в Криницї; его-ж жінка замкнула в хатї своїх троє дїтий, а сама пішла в поле на роботу. Бідні дїти не могли видобути ся з хати і пали жертвою огню.

„Порядний" злодій. Панови К. в Чернівцях пропала в маю загортка з хати, в котрій він лишив вікно отворене до 11-ої год. в ночи. Всякі пушукуваня поліциї були даремні; аж вчера дістав п. К. свою загортку почтою, а в пакунку був лист більше-меньше такого змісту: „Ви, пане, були неосторожні і лишили вікно отворене; я знав, що вас нема дома, а що потребував гроший, то пожичив собі на якийсь час вашу загортку. Тепер надходить осїнь, тож відсилаю вам вашу загортку. Заразом прошу вас не переслїдувати мене полїциєю; для мене най буде карою страх, який я перебув через три місяцї." П. К., рад, що дістав назад свою майже нову загортку, казав поліциї як стій застановити пошукуваня за „порядним" злодієм.

Щасливий чоловік. Дописуватель одної варшавскої часописи доносить з Білого Стока о такій пригоді: В наших часах тяжко о чоловіка, котрий би спадаючого ему з неба маєтку не хотів приймити. А однако така річ лучила ся тепер у нас з паном Вінкентием Яворовским з Яворівки, ходачковим шляхтичем, котрий помимо досить поважних лїт, жиє доси паробком та повнить у о. пароха Р. в селї Добриневі, віддаленім від Білого Стока о 9 верст, уряд.... пастуха. Подаю річ цілком правдиву. На трех братів Яворовских: Вінкентия, Івана і Доминика припадає дуже значна спадщина по ріднім їх стрику, що помер безженний. Ся спадщина то прегарна маєтність Вроцен в білостоцкім повітї, що представляє вартість до сто тисячів рублїв. Хто-ж, що найшовсь би в подібнім положеню, не скакав би з радости, без огляду на вік і становище? А однако Яворовский, нужденний пастух, що бере 30 рублїв річної платнї і харч, так перепудив ся вісти о спадщинї, так затяв ся, бороня чи свого убожества, що не хоче навіть чути о ніякім маєтку. Просьби, представленя, намови не можуть зломити его опору. Нещастний, бо так вже тепер себе називає, благає з сльозами в очах сьвященика, щоби позволив ему спокійно докінчити житя при своїх улюблених коровах.... Працюють над ним мудрі голови, але їх робота доси — то набиранє води у сито і, як з усього здасть ся, буде п. Яворовский до смерти пастухом. Однако той невибагливий чоловік має малий капітал — зложений довголїтним трудом і ощадностию в сумі 400 рублїв. Того скарбу стереже як ока в голові і все его носить при собі під одежию, бо, як каже, „тілько лїт той крейцар складало ся"

Потіха для літератів. Одного віденьского літерата зафантовано за довги, при чім забрали єму також бібліотеку, зложену з клясичних творів. Літерат вніс против того рекурс і просив, щоби єму віддали книжки, бо він їх потребує для писаня своїх творів, т. є. для свого удержаня. Віденьский торговельний суд згодив ся на таке толковане закона, рішаючи таким способом, що бібліотеку літерата треба уважати знарядом его професиї і, значить ся, не вільно єї фантовати.

Нагороджена побожність. До телеґрафічного уряду в Б. прийшов оногди один пан і подав таку телеґраму: „О. Николай Харина в С. — 3. посл. ап. Ів. в. 13 і 14.“ Урядник вправді не тямив, що стоїть в 13—14 стихах третого посланія апостола Івана, однак прийшовши домів, зараз туди заглянув і ось що знайшов. Вірш 13: „Я мав богато писати, та не хочу до тебе писати чорнилом і пером“ — а вірш 14: „але я надію ся, що скоро тебе побачу і ми поговоримо устно з собою.“ Отже добрий знавець біблії заощадив собі таким способом кілька крейцарів, бо скоротив телеґраму. Побожність виплатила ся.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 22-го серпня 1896 року.

Відень. Wiener Ztg. оголошує, що цісар надав судовому ад'юнктови в Сучаві Сальтерови титул і характер секретаря суду. — Мінїстер судівництва іменував секретарями суду в Чернівцях ад'юнктів Дворского з Чернівців і Попеску із Сторожинців, а повітовими судиями іменовані ад'юнкти Войнарович з Чернівців для Станівців, а Хрістель з Серету для Вижниці.

Мадрит. Посольска палата приняла остаточно закон против анархістів. Урядова телеґрама з Манілї доносить, що на Филипинах відкрито заговір для проголошеня независимости тих остров. Арештовано 21 осіб.

Париж. Agence Havas доносить з Атен: Грецке правительство порадило тим кретеньским послам, що перебувають в Атенах, сейчас від'їхати до Канеї і брати участь в роботах парляменту.

Гайдельберґ. Товаровий поїзд з Мангайм наїхав на такий самий поїзд коло Гайдельберґу. Два слуги убиті, кілька осіб тяжко ранені; шкода велика.

Виданя „Буковини“.

Царівна. Повість Ольги Кобилянської, сторін 424, 8⁰, ціна 1 зр. 50 кр., з пересилкою 1 зр. 70 кр.

Перші Зорі, оповідане Теодота Галїпа. сторін 110, вісїмки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповідане О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ всї три книжці коштують лише 1 зр. 70 кр. разом з пересилкою.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Др. Василь Дутчак.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.